

MATKARUUTAT

Pohjaisheen kuljethiin tavalisesti jokia ja järviä myöten. Yksi pääruutta kulki Tornionlaaksoa myöten Muonioon, josta matka jatku joko pohjais-vesthaan ja tunturin yli Yykeänvuonoon ja Yykeänperhään, tahi suorhaan pohjaisheen kohti Kautokeinoa ja Alattiota. Toinen pääruutta kulki Suomen läpi pohjaisheen. Se ylitti suuret järvet ja jatku eelheen Ruijan Näätämhöön ja Reisivuonoon. Sieltä matkalaiset kyytitethiin venheelä Varenginvuonon yli Vesisaarheen.

Ihmiset matkustethiin sekä kesälä ja talvela. Kesälä oli maholista kulkea jänkitten ja ojitten yli tukkeja ja siltoja pitkin. Usseimat kuljethiin jalan ja kannethiin itte matkatavaran. Jovela ja järvelä matkustethiin venheelä. Talvela kuljethiin tavalisesti hihtamalla. Silloin matkalaiset kiskothiin matkatavaroita reessä. Tyhä rikkhaila oli rahhaa hevoshen tahi laikkoporhoon.

Reiseruter

Reiserutene nordover fulgte i hovedsak elver og sjøer. En hovedrute gikk opp gjennom Tornedalen til Muonio hvor den enten fortsatte nordvestover fjellet til Lyngen og Skibotn i Norge, eller rett nordover til Kautokeino og Alta. En annen hovedrute gikk nordover gjennom Finland, krysset de store sjøene, og fortsatte videre til Neiden og Bugøyfjord i Norge hvor de reisende ble fraktet med båt over Varangerfjorden til Vadsø.

Folk reiste både om sommeren og om vinteren. Om sommeren gjorde tømmerstokker og bruer det mulig å ferdes over myrer og bekker. De fleste gikk til fots og måtte bære bagasjen sin selv. Langs elvene og over sjøene brukte de båt. Om vinteren var ski det viktigste fremkomstmiddelet. Da dro de reisende ofte bagasjen på en kjelke etter seg. Bare de rikeste hadde hest eller råd til å leie reinsdyr.

“Reiserutene nordover fulgte i hovedsak elver og sjøer.”

MATKAN AIKANA

Matkalaiset yövythiin taivasalla ja hankithiin ruan kalastamalla ja pyytämällä. Talot, jossa het saathiin ruokaa ja yösijan, olthiin harvassa. Yösija ja venetkyyti makso rahhaa, ja usseimat annethiin sen verran rahhaa mitä heilä sattu olemhaan.

Se kesti kauvoin sauvoa venhettä ylös jokea, ja ushein matkalaiset ootethiin kaksi - joskus jopa kolme - viikkoa venetkyytiä suurten järvitten yli.

Underveis

De reisende måtte overnatte under åpen himmel, og skaffe seg mat ved å fiske og jakte underveis. Det var langt mellom fastboende som kunne tilby mat og ly for natta.

Nattely og båttransport kostet penger, med de fleste betalte i forhold til hva de hadde råd til. Å stake en båt oppover elvene tok lang tid, og de reisende måtte ofte vente to, - noen ganger tre uker på båtskyss over de store sjøene.

MARKKINAT

Kauppamiehet matkustethiin kans Ruijassa. Het matkustethiin markkinoile, joita järjestethiin aina samhaan vuenaikhaan; mielelä talvela. Silloin oli helpointa päästä perile täysinäisen reen kans.

Isovuonossa pruukathiin järjestää joulun jälkhiin markkinat joita kans Kväänimarkkinoiksi kuttuthiin. Sinne tuli paljon kauppamiehiä Tornionlaaksosta. Het myythiin kaikenlaisia käsitöitä, työkaluja ja vaatheita. Kauppamiehet puolesthaan ostethiin suolattua ja kuivattua kallaa, minkä het otethiin myötä Tornionlaakshoon.

Markkinat olthiin kans tärkeä kohattelupaikka, missä ihmiset opastuthiin sekä toishiinsa ja Ruijan maholisuuksiin. Sielä synty uusia ajatuksia ja ideoita, ja ihmiset vaihetelthiin ajatuksia kaiken mailman asioista aina kalanpyytöneuvoista uskonthoon.

“Foruten utvandrere som søkte en ny framtid, var det ofte handelsfolk som reiste.”

Handel

Foruten utvandrere som søkte en ny framtid, var det ofte handelsfolk som reiste. De var på vei til markedene som ble arrangert til faste tider på året; gjerne om vinteren. Da var det lettest å komme fram med sleder som var fullastet med varer.

Handelsmenn fra Tornedalen satte særlig preg på det såkalte Kvenmarkedet som ble arrangert i Skibotn etter jul. Der solgte de forskjellige håndverksprodukter, redskap og klær, og kjøpte saltet og tørket fisk som de brakte med seg tilbake til Tornedalen.

Markedet var også en viktig møteplass hvor folk ble kjent med hverandre og mulighetene i Ruija. Det var også der de ble kjent med nye tanker og idéer, og diskuterte alt fra fiskeredskap til religion.

“Nattely og båttransport kostet penger, med de fleste betalte i forhold til hva de hadde råd til.”

MATKARUUTAT

Pohjaisheen kuljethiin tavalisesti jokia ja järviä myöten. Yksi pääruutta kulki Tornionlaaksoa myöten Muonihon, josta matka jatku joko pohjais-vesthaan ja tunturin yli Yykeänvuonhoo ja Yykeänperhään, tahi suorhaan pohjaisheen kohti Kautokeinoa ja Alattiota. Toinen pääruutta kulki Suomen läpi pohjaisheen. Se ylitti suuret järvet ja jatku eelheen Ruijan Näätämhöön ja Reisivuonhoo. Sieltä matkalaiset kyytitethiin venheelä Varenginvuonon yli Vesisaarheen.

Ihmiset matkustethiin sekä kesälä ja talvelä. Kesälä oli maholista kulkea jänkitten ja ojitten yli tukkeja ja siltoja pitkin. Usseimat kuljethiin jalan ja kannethiin itte matkatavarän. Jovelä ja järvelä matkustethiin venheelä. Talvelä kuljethiin tavalisesti hihtamalla. Silloin matkalaiset kiskothiin matkatavaroita reessä. Tyhä rikkhaila oli rahhaa hevosheen tahi laikkoporhoo.

Resvägar

Resvägarä norrut följde i huvudsak älvar och sjöar. En huvudväg gick upp genom Tornedalen till Muonio där den fortsatte, antingen mot nordväst, över fjällen till Lyngen och Skibotn i Norge, eller rakt norrut till Kautokeino och Alta. En annan huvudväg gick norrut genom Finland, korsade de stora sjöarna och fortsatte mot Neiden och Bugöyfjord i Norge, där de resande åkte båt över fjorden till Vadsö.

Folk reste både på sommaren och på vintern. På sommaren gjorde spångar och broar det möjligt att färdas över myrar och åar. De flesta gick till fots och måste själva bära sitt bagage. Längs älvarna och över sjöarna användes båt. På vintern var skidor det viktigaste fortskaffningsmedlet. Då drog de resande ofta bagaget efter sig, på en kälke. Bara de rikaste hade häst, eller råd att hyra renar.

“Resvägarä norrut följde i huvudsak älvar och sjöar.”

MATKAN AIKANA

Matkalaiset yövythiin taivasalla ja hankithiin ruän kalastamalla ja pyytämällä. Talot, jossa het saathiin ruokaa ja yösijan, olthiin harvassa. Yösija ja venetkyyti makso rahhaa, ja usseimat annethiin sen verran rahhaa mitä heilä sattu olemhaan.

Se kesti kauvoin sauvoa venhettä ylös jokea, ja ushein matkalaiset ootethiin kaksi - joskus jopa kolme - viikkoa venetkyytiä suurten järvitten yli.

På vägen

De resande var tungna att övernatta under bar himmel och de fick skaffa mat genom att fiska eller jaga. Det var långt mellan de bofasta, där det gick att få mat och husrum för natten.

Husrum och båttransport kostade pengar, men de flesta betalade efter vad de hade råd med. Att staka en båt upp efter älvarna tog lång tid och de resande fick ofta vänta två, ibland tre, veckor på båttransport över de stora sjöarna.

MARKKINAT

Kauppamiehet matkustethiin kans Ruijassa. Het matkustethiin markkinoile, joita järjestethiin aina samhaan vuenaikhaan; mielelä talvelä. Silloin oli helpointa päästä perile täysinäisen reen kans.

Isovuonossa prukathiin järjestää joulun jälkhiin markkinat joita kans Kväänimarkkinoiksi kuttuthiin. Sinne tuli paljon kauppamiehiä Tornionlaaksosta. Het myythiin kaikenlaisia käsitöitä, työkaluja ja vaatheitä. Kauppamiehet puolesthaan ostethiin suolattua ja kuivattua kallaa, minkä het otethiin myötä Tornionlaakshoo.

Markkinat olthiin kans tärkeä kohattelupaikka, missä ihmiset opastuthiin sekä toishiinsa ja Ruijan maholisuukshiin. Sielä synty uusia ajatuksia ja ideoita, ja ihmiset vaihetelthiin ajatuksia kaiken mailman asioista aina kalanpyytöneuvoista uskonthoo.

“Förutom utvandrare som sökte efter en ny framtid, var det ofta handelsmän som reste till Norge.”

Handel

Förutom utvandrare som sökte efter en ny framtid, var det ofta handelsmän som reste till Norge. De var på väg till marknaderna som arrangerades på bestämda tider under året, och ofta på vintern. Då var det lättast att ta sig fram med slädar, fullastade med varor.

Handelsmän från Tornedalen satte sin prägel på den så kallade Kvänmarknaden, som ägde rum i Skibotn efter jul. Där sålde de olika hantverksprodukter, redskap och kläder. De köpte saltad och torkad fisk som de tog med sig tillbaka till Tornedalen.

Marknaden var en viktig mötesplats där folk kunde bekanta sig med varandra och med de möjligheter som fanns i Ruija. Det var också där de fick höra om nya tankar och idéer, och där diskuterades allt från fiskeredskap till religion.

“Husrum och båttransport kostade pengar, men de flesta betalade efter vad de hade råd med.”

MATKARUUTAT

Pohjaisheen kuljettiin tavallisesti jokia ja järviä myöten. Yksi pääruutta kulki Tornionlaaksoa myöten Muonioon, josta matka jatku joko pohjais-vesthaan ja tunturin yli Yykeänvuonoon ja Yykeänperhään, tahi suorhaan pohjaisheen kohti Kautokeinoa ja Alattiota. Toinen pääruutta kulki Suomen läpi pohjaisheen. Se ylitti suuret järvet ja jatku eelheen Ruijan Näätämhöön ja Reisivuonoon. Sieltä matkalaiset kyytitettiin venheelä Varenginvuonon yli Vesisaarheen.

Ihmiset matkustettiin sekä kesälä ja talvela. Kesälä oli maholista kulkea jänkitten ja ojitten yli tukkeja ja siltoja pitkin. Usseimat kuljettiin jalan ja kannettiin itte matkatavaran. Jovela ja järvelä matkustettiin venheelä. Talvela kuljettiin tavallisesti hihtamalla. Silloin matkalaiset kiskottiin matkatavaroita reessä. Tyhä rikkhaila oli rahhaa hevosheen tahi laikkoporhoon.

Routes

The routes going north followed the rivers and lakes. One of the main routes went up through Tornedalen to Muonio, where either it continued to the northwest to Lyngen or Skibotn in Norway, or north to Kautokeino and Alta. Another route went north through Finland, across the great lakes and onwards to Neiden and Bugøyfjord in Norway. Here, the travellers went by boat over Varangerfjord to Vadsø.

Travel was undertaken both in the summer and the winter. In the summer, crossing marshes and rivers was made possible by logs and bridges. Most travellers walked, and they had to carry their belongings themselves. Boats were used to cross rivers and lakes. In the winter, skiing was the most important means of transport. The travellers usually pulled their belongings on a sled behind them. Only the wealthiest owned a horse or could afford to hire a reindeer.

“The routes going north followed the rivers and lakes.”

MATKAN AIKANA

Matkalaiset yövyttiin taivasalla ja hankithiin ruan kalastamalla ja pyytämällä. Talot, jossa het saattiin ruokaa ja yösijan, olthiin harvassa. Yösija ja venetkyyti makso rahhaa, ja usseimat annettiin sen verran rahhaa mitä heilä sattu olemhaan.

Se kesti kauvoin sauvoa venhettä ylös jokea, ja ushein matkalaiset ootettiin kaksi - joskus jopa kolme - viikkoa venetkyytiä suurten järvitten yli.

Travelling

The travellers had to resort to fishing and hunting in order to get food, and to sleep out in the open at night. There weren't many people to provide them with food and lodging.

Lodging and travel by boat cost money, but payment was usually regulated by the traveller's economic situation. Travelling by boat up the rivers took time, and the travellers often had to wait two, sometimes three weeks to be transported across the great lakes.

MARKKINAT

Kauppamiehet matkustettiin kans Ruijassa. Het matkustettiin markkinoile, joita järjestettiin aina samhaan vuenaikhaan; mielelä talvela. Silloin oli helpointa päästä perile täysinäisen reen kans.

Isovuonossa pruukattiin järjestää joulun jälkhiin markkinat joita kans Kväänimarkkinoiksi kuttuttiin. Sinne tuli paljon kauppamiehiä Tornionlaaksosta. Het myyttiin kaikenlaisia käsitöitä, työkaluja ja vaatheita. Kauppamiehet puolesthaan ostettiin suolattua ja kuivattua kallaa, minkä het otettiin myötä Tornionlaakshoon.

Markkinat olthiin kans tärkeä kohattelupaikka, missä ihmiset opastuttiin sekä toishiinsa ja Ruijan maholisuukshiin. Sielä synty uusia ajatuksia ja ideoita, ja ihmiset vaihetelthiin ajatuksia kaiken mailman asioista aina kalanpyytöneuvoista uskonthoon.

“Besides the immigrants in search of a better future, travellers were often merchants.”

Trade

Besides the immigrants in search of a better future, travellers were often merchants. They were on their way to the annual fairs, held at the same time each year. These fairs were usually held in the wintertime, when it was more convenient for the merchants to transport their goods by sled.

Merchants from Tornedalen were particularly in evidence at the Kven Fair, which was held in Skibotn after Christmas. There they sold different craftsman's products, tools and clothes, while purchasing salt and dried fish to take back to Tornedalen.

The fair was also an important meeting place where people got to know each other and heard about the opportunities Ruija offered. This was the place where ideas were exchanged and new thoughts communicated; discussions were held on all kinds of topics, from fishing tools to religion.

“Lodging and travel by boat cost money, but payment was usually regulated by the traveller's economic situation.”